

ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії
Житомирського державного
університету імені Івана Франка

Г.Є. Киричук
проф. Киричук Г.Є.

«19» березня 2020 року

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З
ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ**

**ДЛЯ ВСТУПУ НА ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ) РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
241 «ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА»**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового вступного іспиту на освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр» спеціальність 241 «Готельно-ресторанна справа» базується на державному стандарті освіти з підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «молодшого спеціаліста» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» (освітньо-професійна програма фахівця), навчальному плані підготовки бакалаврів за спеціальністю 241 «Готельно-ресторанна справа», затвердженому Житомирським державним університетом імені Івана Франка, навчальних програмах та Положенні про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу в Житомирському державному університеті імені Івана Франка (затверджений наказом по університету № 87 від 11 серпня 2004 р.). Вона включає базові дисципліни, які входять до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів з спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа».

Програма фахового вступного іспиту розроблена для абітурієнтів, які вступають на навчання за спеціальністю 241 «Готельно-ресторанна справа».

До участі у фаховому вступному випробуванні допускаються особи, які завершили навчання та здобули освітньо-кваліфікаційний рівень «молодшого спеціаліста» за спеціальністю 241 «Готельно-ресторанна справа».

Мета фахового вступного іспиту – відбір абітурієнтів для навчання та здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа».

Фаховий вступний іспит проводиться у формі письмового тестового випробування та включає 60 тестових завдань. Завдання згруповані за чотирма рівнями складності.

Загальна характеристика програми вступного іспиту

Програма фахового вступного іспиту включає:

- I. Перелік розділів і тем.
- II. Основні вимоги до рівня підготовки.
- III. Список необхідної літератури.
- IV. Критерії оцінювання знань та вмінь абітурієнтів.

I. Перелік розділів і тем

Фаховий вступний іспит для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за спеціальністю 241 «Готельно-ресторанна справа» передбачає оцінку знань та умінь студентів з курсів:

- Основи менеджменту
- Економіка готельно-ресторанного бізнесу.

I. Основні розділи і теми Основи менеджменту

Тема 1. Менеджмент готельно-ресторанного бізнесу на сучасному етапі розвитку ринкової економіки в Україні.

Сутність категорій «менеджмент», «управління» та «управлінські відносини» в готельно-ресторанному бізнесі. Місія, мета та завдання менеджменту підприємств готельно-ресторанного бізнесу. Сфери менеджменту: виробництво, фінанси, кадри, нововведення, облік, збут, зовнішньоекономічна діяльність. Сутність, природа та роль принципів менеджменту в досягненні мети організації. Класифікація принципів менеджменту.

Тема 2. Визначення організації як соціальної структури

Сутність та особливості організаційних структур, застосовуваних на підприємствах. Внутрішнє та зовнішнє середовище функціонування організації. Аналіз факторів зовнішнього середовища. Аналіз середовища безпосереднього оточення. Аналіз внутрішнього середовища підприємств готельно-ресторанного бізнесу. Сучасна організація та її залежність від факторів макросередовища. Моделювання організаційних структур управління. Концепції життєвого циклу організації.

Тема 3. Фактори, принципи й функції менеджменту та їх подальший розвиток в умовах ринкової економіки

Основні фактори менеджменту та принципи господарського управління. Поняття «функцій менеджменту» та їхня роль в управлінні підприємствами готельно-ресторанного бізнесу. Організація виробництва послуг як функція менеджменту. Сутність і завдання функції організації виробництва послуг у сфері готельно-ресторанного бізнесу. Економічні методи менеджменту, їх значення і ефективність використання. Організаційно-адміністративні методи управління. Соціально-психологічні методи управління

Тема 4. Планування як функція менеджменту

Планування розвитку підприємств на основі результатів дослідження обсягів попиту й можливостей ринку. Прогнозування зміни прибутку й рентабельності на підприємствах готельно-ресторанного бізнесу. Планування діяльності підприємств готельно-ресторанного бізнесу на основі аналізу факторів зовнішнього, безпосереднього й внутрішнього середовищ.

Тема 5. Мотивація й стимулювання праці

Теоретичні основи мотивації й стимулювання. Стимулювання праці працівників організації. Цілі, принципи, функції стимулювання. Стимулювання і заохочення. Морально-виховна функція стимулювання праці. Форми, види і методи стимулювання праці. Методи мотивації, впливу, винагороди. Адміністративні, економічні (матеріальні), соціально-регулятивні методи. Мотиваційні основи управлінської праці. Суть методів аналізу, застосовуваних у плануванні й управлінні підприємств готельно-ресторанної сфери.

Тема 6. Управлінські рішення у менеджменті підприємств

Зміст і види управлінських рішень. Значення системи методів менеджменту в роботі підприємств. Економічні методи менеджменту, їх значення і ефективність використання. Організаційно-адміністративні методи управління. Соціально-психологічні методи управління. Прийняття, реалізація та контроль виконання рішень. Стилi прийняття управлінських рішень і ефективність їх виконання.

Тема 6. Управління і проектування якості обслуговування у закладах ресторанного господарства та надання готельних послуг

Проблема якості. Поняття якості послуг. Якість як економічна категорія. Менеджмент якості готельних послуг. Менеджмент якості у закладах ресторанного господарства. Принципи системи якості послуг. Аналіз надання послуг і підвищення її якості. Основні аспекти проектування і контролю якості послуг.

Економіка готельно-ресторанного бізнесу

Тема 1. Основи готельно-ресторанної справи

Історія готельної справи. Історія найдавніших готелів. Від середніх віків до XIX століття. Розвиток готельної справи в XIX-XX століттях. Історія закладів ресторанного обслуговування. Основи гостинності. Підприємство готельно-ресторанного бізнесу як суб'єкт господарської діяльності. Сучасні міжнародні готельні ланцюги. Типи сучасних готелів.

Тема 2. Організаційна структура управління підприємствами готельно-ресторанного комплексу

Види організацій сфери готельно-ресторанного бізнесу України. Побудова організаційної структури готелю. Типи організаційних структур готелів. Система менеджменту готелю. Функції підрозділів готелю. Типи та особливості організації підприємств харчування. Класифікація закладів громадського харчування в Україні. Організація й управління службою громадського харчування у готелях. Організація й технологія надання послуг з харчування у ресторанах. Умови ефективності структури управління підприємств готельно-ресторанного бізнесу.

Тема 3. Управління обслуговуванням гостей у готелі

Поняття обслуговування у готелі. Правила поведінки персоналу готелів. Процес обслуговування гостей у готелі. Функції та обов'язки службовців та працівників готелю щодо надання послуг гостям. Види послуг, що надаються в готелях. Додаткові послуги. Організація побутового обслуговування. Оперативне управління технологічними процесами в ресторанах. Раціональне використання матеріально-технічних і трудових ресурсів в ресторанах.

Тема 4. Служба бронювання і розміщення у готелі

Процес обслуговування гостей у готелі. Функції служби прийому і розміщення. Технологія бронювання місць і номерів у готелі. Порядок реєстрації і розміщення гостей. Особливості реєстрації туристських груп. Види розрахунків із проживаючими. Видача ключів. Виписка з номера готелю й оплата рахунку. Нічний аудит.

Тема 5. Витрати підприємств готельно-ресторанного комплексу

Економічна сутність доходів та витрат підприємств готельно-ресторанного комплексу. Характеристика витрат, групування витрат за елементами. Поняття і склад валових витрат. Собівартість послуг підприємств готельно-ресторанного комплексу, види та їх характеристика. Показники собівартості, методи визначення собівартості продукції підприємств готельно-ресторанного комплексу. Фактори зниження собівартості продукції.

Ціна, види цін на продукцію підприємств готельно-ресторанного комплексу. Зміст конкурентної ціни та умови її формування.

Тема 6. Доходи підприємств готельно-ресторанного комплексу

Поняття доходів підприємств готельно-ресторанного комплексу. Види надходжень. Механізм формування прибутку підприємства готельно-ресторанного комплексу. Рентабельність підприємства. Фактори, що впливають на рентабельність виробництва. Поняття ефективності виробництва. Шляхи зростання економічної та соціально-економічної ефективності підприємств готельно-ресторанного комплексу.

II. Основні вимоги до рівня підготовки

Вимоги до рівня підготовки абітурієнта відображають соціальне замовлення на підготовку бакалавра, що розробляється у сферах праці та професійної підготовки з урахуванням аналізу діяльності молодшого спеціаліста.

Абітурієнт повинен знати:

- суть, роль та методологічні основи менеджменту;
- історію розвитку менеджменту;
- загальну характеристику і особливості процесу управління;
- особливості готельно-ресторанного господарства, його задачі та перспективи розвитку;
- основи підприємництва та управлінської діяльності, економіку підприємств різних типів;
- організацію обслуговування в закладах готельно-ресторанного господарства, правила етикету та культуру спілкування.

Абітурієнт повинен вміти:

- застосовувати основні інструменти мотивації;
- будувати комунікації та здійснювати контроль діяльності організації;
- проявляти самостійність, принциповість та творчий підхід до роботи;

- організувати обслуговування споживачів, забезпечувати високу якість готельного та ресторанного сервісу;
- аналізувати проблему та прогнозувати результат;
- встановлювати причинно-наслідкові зв'язки та приймати рішення;
- постійно займатися самоосвітою і самовдосконаленням.

3. Рекомендована література

Основна:

1. Виноградський М.Д. Менеджмент в організації: навч. посіб. для студ. економ. спец. вузів / [М.Д. Виноградський, А.М. Виноградська, О.М. Шланова]. – К. „КОНДОР” –2012. –654 с.
2. Мальська М.П., Пандяк І.Г. Готельний бізнес: теорія та практика. Підручник. 2- вид. перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури. 2012. – 472 с.
3. Менеджмент організацій : підручник / За заг. ред. Л.І. Федулової. –К.: Либідь, 2013. –448 с.
4. Нечаюк Л.І., Телеш Н.О. Готельно-ресторанний бізнес: менеджмент: навч. посіб. / Л.І. Нечаюк, Н.О. Нечаюк. – 3-тє вид. – Київ : Центр учб. Літ, 2019. – 343 с.
5. Павловська Л.Д. Економіка підприємства: навч. посіб./ Л.Д.Павловська. – Житомир: Вид-во «Житомирський національний агроекологічний університет», 2009. – 640 с.
6. Пуцентейло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва: навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2007. – 300 с.
7. Роглев Х.Й. Основи готельного менеджменту: Підручник. - К.: Кондор, 2009.-408с.

Додаткова:

1. Байлик С.І., Писаревський І.М. Організація готельного господарства. Підручник. - Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – 329 с.
2. Балабанова Л.В. Організація праці менеджера: навчальний посібник / Л.В. Балабанова, О.В. Сардак. –К.: ВД „Професіонал”, 2014. –304 с.
3. Дворецкая Г.В. Социология труда: учеб. пособие / Г.В. Дворецкая, В.П. Махнарылов. - К.: Высш. шк., 2016.-352 с.
4. Завадський Й.С. Менеджмент: Management / Й.С. Завадський. –У 3 т. – Т.1. –3-вид., доп. –К.: Вид-во Європ. ун-ту. –2016. –542 с.
5. Зигерт В. Руководить без конфликтов / В. Зигерт, Л. Ланг. - М.: Экономика. 2017. - 350с.
6. Как добиться успеха: Практические советы деловым людям. - М.: Республика, 2017. -510с.
7. Мальська М. П. Основи туристичного бізнесу [Текст] : навч. посіб. / М. П. Мальська, В. В. Худо, В. І. Цибух ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. - К. : Центр навч. л-ри, 2004. - 272 с.
8. Мартиненко М.М. Основи менеджменту: підручник / М.М. Мартиненко. –К.: Каравела, 2015. –496 с.

9. Общий курс менеджмента в таблицах и графиках: учебник для вузов / Б.В. Прыкин, Л.В. Прыкина, Н.Д. Эриашвили, З.А. Усман; Под ред. проф. Б.В. Прыкина. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 2018. – 415 с.

10. Орбан–Лембрик Л.Е. Психологія управління: посібник / Л.Е. Орбан–Лембрик. – К.: Академвидав, 2013. – 568 с. (Альма-матер)

11. Організація обслуговування у закладах ресторанного господарства: Підручник: [для вищ. навч. закл.] / За ред. П'ятницької Н. О. – 2-ге вид. перероб. та допов. – К.: Центр учбової літератури, 2011 – 584 с.

12. Основи підприємництва : підручник / [Біляк Т. О., Бірюченко С. Ю., Бужимська К. О., та ін.] ; під заг. ред. Н. В. Валінкевич. - Житомир : ЖДТУ, 2019. - 492 с.

13. Психологія управління в бізнесі: навч. посібник для підготовки бакалаврів усіх форм навчання / Е.Ф. Упатов, К.М. Лемківський, В.В. Павловський. – Харків – Київ, НМЦВО, 2002. – 320 с.

14. Сокол Т. Г. Організація обслуговування в готелях і туристичних комплексах [Текст] : підручник для вищ. навч. закл. / Т. Г. Сокол. – 2-ге вид., переробл. та доповн. – К. : Альтерпрес, 2012. – 446 с.

15. Технологія продукції ресторанного господарства [Текст] : підручник / А. Д. Салавеліс, С. Л. Колесніченко, Ю. О. Козонова, С. О. Поплавська. - Одеса : Освіта України, 2017. - 312 с. : табл., рис. - Бібліогр.: с. 236-239.

16. Уткин З.А. Практикум по курсу менеджмента / З.А. Уткин, А.Й. Кочаникова. - М.: Зеркало, 2017. - 218с.

17. Хміль Ф.І. Практикум з менеджменту організацій: навч. посібник. – Львів: „Магнолія плюс”, 2014. – 333 с.

18. Цандер Е. Менеджмент малих і середніх підприємств / Е. Цандер. - К.: Основи, 2017. - 317с.

19. Юргутіс І.А. Основи менеджменту: навч. посібник / І.А. Юргутіс, І.І. Кравчук. – К.: Освіта, 2016. – 256 с.

Інформаційні ресурси:

1. Осовська Г.В. Основи менеджменту: навчальний посібник / Г. В. Осовська, О.А. Осовський. - К.: «Кондор», 2008. – 664 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://megalib.com.ua/book/29_Osnovi_menedjmenty.html.

IV. Критерії оцінювання

Абітурієнту пропонується пройти (виконати тест) у електронному вигляді.

Абітурієнту пропонуються завдання трьох форм.

1. Завдання за вибором однієї правильної відповіді оцінюється в 0 або 1 тестовий бал: 1 бал, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді не надано.

2. Завдання на встановлення відповідності (логічні пари) оцінюється в 0, 1, 2, 3 або 4 тестових бали: 1 бал за кожен правильну встановлену відповідність (логічну пару); 0 балів, якщо не вказано жодної правильної логічної пари або відповіді на завдання не надано.

3. Завдання на встановлення правильної послідовності оцінюється в 0, 1, 2 або 3 тестових бали: 3 бали, якщо правильно вказано послідовність усіх подій; 2 бали, якщо вказано першу та останню події; 1 бал, якщо вказано або першу, або останню подію; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.

Комп'ютерна програма робить підрахунок балів і результат виконаного тесту відображається в балах на екрані комп'ютера. Екзаменатори фіксують цей результат.

Тестові бали переводяться в екзаменаційні на пропорційній основі.

Голова атестаційної комісії

О.І. Вікарчук